

WAAROM BURGERS Zouden moeten LOBBYEN

‘Waarom zou de gemeente luisteren naar zo’n zestienjarige als ik?’ verzochtte een meisje in 4 havo aan het eind van mijn gastles tijdens maatschappijleer. Ik was die dag naar haar school gekomen om iets te vertellen over mijn werk als lobbyist. Ik had me voorbereid op een les waarin ik zou laten zien dat lobbyen niet zo ingewikkeld is en dat je er mooie dingen mee kunt bereiken. Vooraf maakte ik me vooral zorgen over hoe het zou zijn om training te geven aan jongeren – zouden ze wel naar me willen luisteren?

Eenmaal in de klas verdween de spanning snel, de klas luisterde goed en kwam met geweldige ideeën. Ze wilden een openluchtbioscoop opzetten, zodat er ook voor kinderen die niet op vakantie konden iets leuks te doen was in de zomervakantie. Ik had het gevoel dat deze groep na de les werk zou maken van hun plan, maar toen kwam die

vraag. Ik baalde, want er was geen tijd meer om haar ervan te overtuigen dat haar stem ertoe deed. Maar ik schrok vooral; wat had ze weinig vertrouwen in het belang van haar eigen stem.

ALLES IS POLITIEK

Ze is lang niet de enige die er zo over denkt. Tijdens mijn workshops en gesprekken hoor ik regelmatig mensen dingen zeggen als: 'De gemeente luistert alleen als ze daar zelf belang bij heeft' of: 'Ik heb wel vertrouwen in mensen, maar niet in de politiek.' Dit blijkt ook uit onderzoek. Eén op de drie mensen rekent zichzelf tot de groep ontevreden of teleurgestelde burgers.¹ Zij hebben het gevoel dat politici niet weten wat er speelt in het land en dat zij niet gehoord worden door de politiek. In hun ogen zijn politici vooral bezig met zichzelf en niet met het landsbelang.² Dat is zorgelijk, want de politiek neemt dagelijks beslissingen over hoe de wereld om ons heen eruitziet.

Je hebt het waarschijnlijk niet door, maar als je door jouw stad of dorp loopt, wandel je door een landschap van politieke keuzes. Over de meeste dingen om je heen denk je niet dagelijks na. Het lijkt alsof die er gewoon zijn of er juist niet zijn. Maar alles om je heen is politiek! Denk aan het speelveldje in het park, waar kinderen mogen voetballen en honden niet mogen poepen. Of de hoogte van het

collegegeld en de stijging van je huur. Het is allemaal het gevolg van politieke keuzes.

Politici maken die keuzes namens ons. Gelukkig maar, want stel je voor dat we met 17 miljoen mensen moesten debatteren om tot een keuze te komen. Dat zou héél veel tijd kosten. Door onze volksvertegenwoordigers houd jij tijd over voor je werk, vrienden en familie. Er zijn 9.385 volksvertegenwoordigers (225 op landelijk niveau, 570 in de provincies en 8.590 in de gemeenten) die keuzes maken namens ons. Dat klinkt misschien als veel, maar het komt neer op gemiddeld één raadslid (politicus in je gemeente) per 2.034 inwoners en ongeveer één Tweede Kamerlid per 117.333 inwoners.³ Je kunt je voorstellen dat zij niet altijd tot in detail weten wat er speelt onder alle inwoners, organisaties en bedrijven – en daar hebben ze ons voor nodig.

INVLOED

Wij moeten politici laten weten wat we belangrijk vinden om ervoor te zorgen dat ze goed beleid en goede wetten maken. De meest gebruikelijke manier om dat te doen is door bij verkiezingen te stemmen op de politici in wie jij het meeste vertrouwen hebt. Helaas maakt niet iedereen in Nederland gebruik van het stemrecht, meestal omdat deze mensen weinig vertrouwen hebben in de politiek.⁴ Bij

de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 was de opkomst ongeveer 80 procent. Dat klinkt misschien hoog, maar het betekent dat bijna 3 miljoen mensen die mogen stemmen dat niet hebben gedaan.⁵ Bij de gemeenteraadsverkiezingen is dat aantal nog veel hoger, zo'n 6,6 miljoen mensen brachten in 2022 hun stem niet uit (49 procent).⁶ Bij lokale verkiezingen bepaalt de helft van de stemgerechtigden hoe de volksvertegenwoordiging eruitziet en voor welke thema's de politiek zich in de komende periode hard moet maken. Terwijl de andere helft helemaal niet vertegenwoordigd wordt.

Het effect is voorspelbaar. Mensen die weinig vertrouwen hadden in de politiek en niet hebben gestemd, zien vervolgens dat de politiek zich inzet voor de belangen van een heel andere groep. Niet voor hen. Een commissie die onderzoek deed naar onze democratie concludeert dat 'de parlementaire democratie op dit moment niet voor iedereen even goed werkt, en dat burgers voor wie de democratie minder goed werkt, dreigen af te haken op de politiek of al afgehaakt zijn'.⁷

Gelukkig is er nog een andere manier om invloed te hebben. Namelijk door politici te benaderen en te vertellen wat jij belangrijk vindt. Dat noem je lobbyen. Ik omschrijf lobbyen als: aan politici uitleggen wat voor jou heel belangrijk is en ze overtuigen om beslissingen te nemen die voor jou

gunstig zijn. Iedereen die in Nederland woont mag lobbyen – ook als je minderjarig bent of geen Nederlands paspoort hebt.

Als je al eens hebt nagedacht over lobbyen, dan heb je je vast niet gerealiseerd dat ook jij het kunt doen. Lobbyen wordt vaak gezien als iets slechts. De meeste mensen denken aan grote bedrijven die er alles aan doen om geen belasting te betalen of die met sneaky rapporten de aanpak van de klimaatcrisis tegenhouden. Een lobbyist wordt vaak gezien als een professionele manipulator, een duiveltje in een strak en veel te duur pak. Als iemand die betaald wordt om te liegen en te bedriegen. Nee, lobbyist wil je niet worden als je later groot bent.

De komische film *Thank You for Smoking* over de gladde tabakslobbyist Nick Naylor, is hier een goed voorbeeld van. In deze film spreekt Naylor wekelijks af met twee van zijn vrienden: vuurwapenlobbyist Bobby Jay Bliss en alcohollobbyist Polly Bailey. Ze noemen hun driemanschap gekscherend de *Merchants of Death*, of afgekort: de MOD squat. (Al vindt Naylor het wel belangrijk om te benadrukken dat sigaretten uiteindelijk het dodelijkst zijn – in aantal menselijke slachtoffers althans.) Samen met zijn vrienden liegen en bedriegen ze de hele boel bij elkaar om een zo groot mogelijke winst te behalen voor hun bedrijf. Tabak, vuurwapens en alcohol: het zijn de drie industrieën die het meest geassocieerd worden met lobbyen.

Nu is Nick Naylor een figuur uit een film en zijn er in het echt gelukkig vooral heel veel lobbyisten die hun werk netjes doen. Zij zijn er transparant over namens wie ze werken en zullen nooit iemand omkopen. Heel veel organisaties hebben iemand in dienst die lobbyt, zelfs als diegene zichzelf niet zo noemt. Iedereen die de belangen van een organisatie behartigt door contact te onderhouden met de overheid, is een lobbyist. Vaak zijn directeuren of voorzitters dus ook lobbyisten.

Ik, Mara, ben trouwens ook lobbyist. Ik draag de titel met trots, juist omdat ik wil dat iedereen weet dat niet alle lobbyisten voor de tabaks- of olie-industrie werken. Je zult mij niet snel in een maatpak zien rondlopen en ik ben nooit in Den Haag of ‘in de wandelgangen’. Ik geef vooral trainingen en advies over lobbyen aan maatschappelijke initiatieven.

Lobbyen is niet alleen voor professionals. Ook als gewone burger kun je lobbyen. De bekendste burgerlobbyist is misschien wel Greta Thunberg. Een doodgewone scholier uit Zweden, zonder politieke achtergrond, die nu namens jongeren met wereldleiders spreekt over klimaatbeleid. Maar Greta is een van de weinige burgers die lobbyt. En dat terwijl burgerlobby zo belangrijk is. Het is goed voor de democratie: politici kunnen betere beslissingen nemen als ze weten wat mensen werkelijk belangrijk vinden. Het

is goed voor politici: ze kunnen niet zonder informatie van burgers. En het is goed voor jou: er komt meer aandacht voor de dingen die jij belangrijk vindt én je wordt er gelukkig van. Uit onderzoek blijkt dat mensen die participeren in en bijdragen aan de samenleving tevredener zijn over hun leven.⁸

Ik denk dat het gebrek aan burgerlobbyisten komt door de associatie met tabak en schimmige spelletjes. Een andere reden is dat 'de meeste inwoners niet zomaar onderlegd zijn om voor hun eigen rechten op te komen', aldus professor Alberto Alemanno.⁹ Om te kunnen lobbyen heb je tijd, kennis en contacten in de politiek nodig. En dat heeft lang niet iedereen. Ook leer je niet op school hoe je in contact komt met politici om te laten weten wat jij belangrijk vindt. Terwijl je daarmee enorm veel invloed kunt hebben op hoe de wereld eruitziet.

Dat geldt ook voor het meisje uit de 4 havoklas waar ik mijn lobbyles gaf. Het is vanwege haar dat ik dit boek schrijf. Sinds dat moment is het mijn doel om zo veel mogelijk mensen te leren hoe ze invloed kunnen uitoefenen en wil ik de (mentale) drempel verlagen om je te bemoeien met politiek. Mijn hart gaat sneller kloppen van burgers met een goed idee, mensen die iets willen veranderen in de wereld. Met mijn kennis over politiek en lobbyen help ik burgerlobbyisten om die ideeën naar plekken van macht te brengen. Zodat zij hun idee kunnen voorleggen

aan degenen die beslissingen nemen over de inrichting van ons land, onze provincie of gemeente.

Ik hoop dat het meisje uit 4 havo dit boek leest en dat het haar het vertrouwen geeft dat haar stem ertoe doet. En datzelfde geldt voor jou. Kom in actie voor de dingen die je echt belangrijk vindt, want je hebt meer macht dan je denkt!

PS: In het boek ga ik ervan uit dat je een eigen lobby start en ook een eigen organisatie of lobbyteam opricht, maar je kunt je natuurlijk ook aansluiten bij een bestaande organisatie.